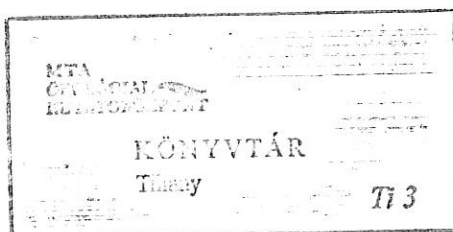
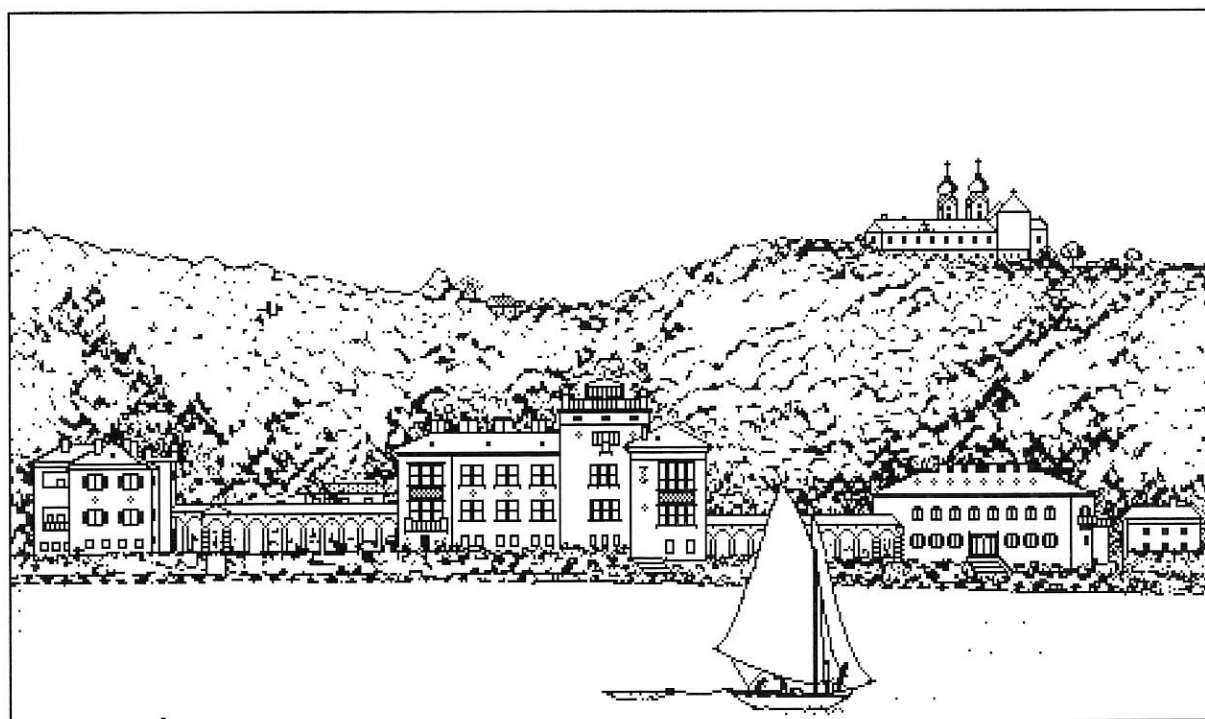

HIDROLÓGIAI KÖZLÖNY

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG LAPJA • 2014 • 94. ÉVF. 5-6. KÜLÖNSZÁM

LV. Hidrobiológus Napok
„Akvatikus és teresztris kutatások kapcsolata”
Tihany, 2013. október 3-4

5-6

2014

JOURNAL OF THE HUNGARIAN HYDROLOGICAL SOCIETY • VOL. 94. NO. 5-6. • 2014

Kiss Keve Tihamér köszöntése 70. születésnapja alkalmából

Dr. Kiss Keve Tihamér 1943. december 21-én született a háromszéki Sepsiszentgyörgyön. Gimnáziumi tanulmányait a debreceni Fazekas Mihály Gimnáziumban végezte, ahol 1962-ben érettségizett. 1967-ben szerzett biológia szakos középiskolai tanár - hidrobiológus diplomát a Kossuth Lajos Tudományegyetemen. 1967-1978. között a Debreceni Vízművek Hidrobiológiai Laboratóriumának vezetőjeként az ivóvíz -vizsgálat, ivóvíztisztítás problematikájával, a Tisza és a Keleti Főcsatorna fitoplanktonjának taxonómiai, ökológiai vizsgálatával, a tiszalöki vízlépcső fitoplanktonra, a folyó trofitására kifejlesztett hatásának elemzésével foglalkozott. 1978-tól 2012-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig az MTA ÖBKI Magyar Dunakutató Állomás (ma MTA ÖK Duna-kutató Intézet) alológusaként dolgozott, melynek több mint 5 éven át volt osztályvezetője, 2 éven át pedig az igazgató helyettesi feladatokat is ellátta. 2013. óta ugyanitt professzor emeritusként vesz részt aktívan az algolót

1973-ban szerzett egyetemi doktori fokozatot a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, 1983-ban a biológiai tudomány kandidátusa fokozatot nyeri el. 1993-ban címzetes egyetemi docens (ELTE), majd ugyanitt 1997-ban habilitált doktor, 1998-ban egyetemi magántanár. Akadémiai doktori értekezését 1998-ban védte meg, értekezésének címe: A Duna, kiemelten a magyarországi Duna-szakasz fitoplanktonjának rövid és hosszú távú változásai. 2000-2003. közt Széchenyi professzori ösztöndíjas.

Érdeklődése a hidrobiológia iránt hamar megnyilvánult, már gimnazistaként hallgatta Woynarovich Elek speciálkollégiumait. A tudományos munkába egyetemi

hallgatóként kapcsolódott be: a Bánhalmi-halastavak iszapkémiái vizsgálatáról írt dolgozatával országos TDK helyezést ért el; szakdolgozatát a Sajóbáonyi Vegyiművek eleveniszapos szennyvíztisztító berendezésének biológiai elemzéséről írta. A Debreceni Vízművek laboratóriumában a vízkémiai vizsgálatokat irányította, a Tisza és Keleti Főcsatorna zooplanktonjának vizsgálatát több éven keresztül végezte, s itt találta meg „későbbi nagy szerelmét” az algákat.

A Duna-kutatóba kerülve kutatómunkája során vizsgálta a teljes hazai Duna-szakasz algáinak taxonómiai összetételét, a fitoplanktonra ható legfontosabb ökológiai tényezők hatását. A Duna főága mellett mind a hazai, mind a német, osztrák, szlovák szakaszon a mellékfolyók vizsgálatát is több esetben elvégezte, rámutatva ezzel arra, hogy a főág fitoplanktonjának minőségi, mennyiségi összetételére milyen hatást fejtenek ki a jelentősebb mellékfolyók. A Tisza vizsgálatáról sem mondott le teljesen, a Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Program keretében Tokaj körzetében főági és holtági kutatásokat végzett, elsősorban természetvédelmi szempontból. A 2000. évi cianid és nehézfém szennyezések hatásainak megismerésére két komplex hossz-szelvény vizsgálat sorozatot koordinált.

2002-ben meghívták egy NASA kutatásba (Licanabur: Exploring the limits of life in the highest lake on Earth) ahol Chile-Bolívia határán található tavak hidrobiológiai vizsgálatát végezte munkatársaival együtt, melynek eredményéről a Mars geológiájáról szóló könyvben írtak egy fejezetet (Chapman, M. (ed.): The geology of MaEarth-based analogs - Cambridge Planetary Science, Cambridge University Press. Cambridge).

Kiemelkedő eredményeket ért el a kovamoszatok, azon belül az édesvízi Centrales fajok taxonómiai kutatásában. Ezen a területen ma is a világ egyik vezető szakemberének tartják. Az utóbbi években a kovaváz ultrastrukturális (elektronmikroszkópos TEM, SEM) elemzését DNS vizsgálatokkal egészítette ki és ettől kezdődően a morfológiai, valamint a genetikai jellemvonások alapján közelíti meg a fajok elválasztásának, önállóságának, vagy a szinonimizálás lehetőségének a kérdését. Profeszor emeritusként sem csillapodott szakmai lelkesedése, tanítványaival együtt elemzi a Duna fitoplanktonjában az elmúlt évtizedekben bekövetkezett változásokat, amihez jó alapot biztosítanak a Gödnél 35 éve folyamatosan, heti gyakorisággal általa vizsgált minták algológiai eredményei.

A fenti témakörökhöz kapcsolódóan számos pályázatban (AKA, OTKA), minisztériumi megbízásokban (Kö-M) - mint témavezető - vett részt. Érdekességként még a rendőrség számára végzett kriminalisztikai szakértői feladatokat is említhetjük: az „évszázad bűnügyének” felderítésében (1983. évi képrablás a Szépművészeti Múzeumból), valamint Mátyás király ellopott aranybullájának megtalálásában nyújtott hathatós segítséget.

23 országban több mint 50 alkalommal járt hosszabb rövidebb tanulmányúton. Aktív tevékenységet folytat számos hazai és külföldi egyetemi és szakmai, tudomá-

yos szervezetben, szerkesztő bizottsági tagja az *Acta Botanica Hungarica* és *Tiscia* folyóiratnak.

1991. óta az MHT Limnológiai Szakosztály vezetőségi tagja, 2011-től pedig a Magyar Hidrológiai Társaság alelnöke. Munkásságát az MHT 2010-ben Pro Aqua kitüntetéssel ismerte el.

Mindig nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy ismereteit átadja mind szakmai, mind egyetemi szinten. 2 évtizeden át aktív szerepet vállalt a magyar algológiai ismeretek fejlesztésében, nemzetközi hírének öregbítésében. Szervezőmunkájának eredményeképpen 1991-ben megalakult a Magyar Algológiai Társaság, melynek kezdetben titkára, 1994-2008. között elnöke, majd megszűnéséig vezetőségi tagja volt. 1989-től 2005-ig fő szervezője volt az évenként megrendezett Magyar Algológiai Szemináriumoknak, melyekre személyes kapcsolatait felhasználva, a szakma legkiválóbb képviselőit hívta meg. Az általa legjobban ismert és szeretett Centrales kovaalgákról ezen a szemináriumokon maga is többször oktatott. A Hungarian Algological Meeting-ek egyre népszerűbbek voltak a külföldi kollégák számára is, s amikor a Magyar Algológiai Társaság égisze alatt 2006-ban egyik fő szervezőjeként Balatonfüreden megrendezte a „6th International Symposium on Use of Algae for Monitoring Rivers” konferenciát, már személyes ismerősként jött el a legtöbb külföldi kolléga.

Egyetemi oktatási tevékenységének néhány fontosabb eleme: 1970-1990. a KLTE Ökológiai Tanszék algológiai oktatás; ELTE Mikrobiológiai Tanszék: (posztgraduális mikro-biológus képzés - Bevezetés az algológiába, elméleti és gyakorlati kurzus); 1993- KLTE - Ökológiai Tanszéke doktori iskolájának tagjaként (Víz-ökológia); ELTE-n jelenleg is oktatott tárgyai: Vizek környezettana (Bevezetés a hidrobiológiába); Bevezetés az algológiába: BSc, Msc, posztgraduális és PhD tárgyak. 2000-től az ELTE biológiai doktori iskolájának alapító tagja; 2006. óta tisztag az ELTE Környezettudományi Doktori iskolában, ahol 2006-2011-ig a Környezetbiológia Program vezetője volt. Számos szakdolgozat, PhD. értekezés témavezetője. Nevéhez fűződik az első önálló, magyar nyelvű algológiai tankönyv megjelentetése az Eötvös Kiadónál (1998. Bevezetés az algológiába), melyet 2004-ben követ egy második, sokszerzős munka (Algológiai praktikum címmel). 2007-ben jelent meg *Környezetkémia c. tankönyvben*.

Humanitása, optimizmusa, a tudományba vetett hite, szeretete és a tudomány iránti alázata példaként szolgálhat mindenki számára. *Kiss Keve Tihamér* professzornak erőt, egészséget és további boldog, alkotó éveket kívánunk.

(Reskóné Nagy Mária)

Klossy Irén alkotása